

بررسی تحولات علم‌سنجی دانش ترویج و آموزش کشاورزی در ایران

فروغ بختیاری همدانی^۱ و مهرداد پویا^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج کشاورزی پایدار و منابع طبیعی دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا
(f.bakhtiyarii@gmail.com)

۲- استادیار ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه نهاوند، نهاوند، ایران

چکیده

تحول، ویژگی ذاتی تمام پدیده‌ها در جهان هستی است. دانش ترویج و آموزش کشاورزی هم از این قاعده مستثنی نیست. انتشار مقالات علمی دانشمندان ترویج و آموزش کشاورزی ایران در اسکوپوس از ضروریات پیشرفت شغلی آن‌هاست؛ اما این اسناد کم‌تر مورد مطالعه علم‌سنجی قرار گرفته است. این مقاله ضمن به‌کارگیری روش تحلیل شبکه اجتماعی در ترسیم نقشه‌های علمی با کمک نرم‌افزار Vosviewer مروری دارد بر شبکه‌های هم‌نویسندگی و هم‌رخدادی واژه‌های کلیدی پژوهش‌های منتشرشده در سایت اسکوپوس. ابتدا کلیه مقالات علمی منتشرشده در این سایت از ابتدا تاکنون که بالغ بر ۳۴۳ مورد می‌باشد استخراج و نقشه‌های علمی مناسب ترسیم شد. یافته‌ها نشان داد که خوشه‌های متعددی در نگارش مقالات علمی نمایه شده در اسکوپوس فعالیت دارند. مشارکت و توسعه پایدار بیش از هر موضوع دیگری مورد توجه بوده است. همچنین امنیت غذایی، کمیابی منابع آبی، مدل‌سازی معادلات ساختاری، و تغییر اقلیم از موضوعاتی است که اخیراً توجه این دانشمندان را به خود جلب کرده است. تراکم پژوهش‌های منتشرشده در اسکوپوس نشان داد پرکارترین خوشه‌های هم‌بالینی ترویج با محوریت رضوانفر- اسدی، عزت‌اله کرمی، سیدجمال فرج‌الله حسینی، و آزادی- زرافشانی تشکیل شده و در حال فعالیت است.

واژه‌های کلیدی: ایران، ترویج و آموزش کشاورزی، تحلیل شبکه اجتماعی، نقشه علمی